

2016-01-07

Synpunkter på underlag till beslut, Framtidens skola 2015/156

I remissunderlaget för Framtidens skola är barn med särskilda behov, exempelvis elever med NPF (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som ADHD, ADD och autismspektrumtillstånd) ej nämnda. För dessa barn som ofta har svårigheter med flexibilitet, trygghetskänsla, förändringar och fokus är en miljö med många syn- och hörselinytryck jobbigare än en miljö med färre intryck, såsom en skolgård, klassrum eller matsal med många elever istället för färre elever. I delrapport Vision 2050 skriver Samhällsutvecklingskontoret att man bedömer det som en sannolik risk med allvarliga eller betydande konsekvenser att de barn som redan idag har hög skolfrånvaro eller är på gränsen kan påverkas negativt om skoldagarna blir längre och skolenheterna blir för stora. Dessa risker finns inte redovisade i remissunderlaget. Vi anser att det finns mycket som visar på att ett skolmisslyckande och ett framtida liv i utanförskap är sammankopplat.

”Satsning på utbildning är en av de främsta vägarna till att utjämna skillnader i människors levnadsvillkor” (inledning s. 2).

Genom att koncentrera den pedagogiska verksamheten till centralort och till större skolor finns en stor risk att bostadsmarknaden ytterligare blir segregerad. De flesta familjer vill bo nära skolan. Detta kommer med stor sannolikhet att innebära ökade priser för bostäder i centralort. Ökade priser innebär ytterligare segregering. De som inte har råd att bo i centralort eller nära skolan kommer att behöva bosätta sig på annat håll och det medför risker till att ökade skillnader i människors levnadsvillkor.

”Inga belägg finns för att nedläggning av skolan påskyndar en utflyttning från glesbygden eller hämmar inflyttning.” (s.38) Vi hade inte valt att flytta till en by utan skola, många av oss är relativt nyinflyttade till byn och en av anledningarna till att vi valt att bosätta oss här är just pga närheten till skolan. Så belägg för att nedläggning av skolan hämmar inflyttning och påskyndar utflyttning från glesbygden finns visst!

”Att säkerställa en likvärdig skola där behöriga och kompetenta lärare garanterar utbildningskvaliteten. Större enheter möjliggör en lokal elevhälsa med hög specialpedagogisk kompetens. En annan positiv effekt är mångfald samt större möjligheter till heltidsanställd personal på en skolenhet, vilket ger ökad vuxennärvaro” (sammanfattning s. 4).

Kompetensförsörjningen i skola och förskola är i farozonen. Det riskerar att saknas utbildad personal de kommande åren. På s.4 i första, andra och tredje stycket tar man sats i lärarnas bästa och fördelarna för de vuxna. Hur skall en heltidstjänst öka vuxennärvaron? Varje klass har väl redan idag en vuxen per lektion? Att de flesta barn går på samma skola skulle kunna leda till ökad

2016-01-07

mångfald i skolan. Det leder dock inte per automatik till integration. För att möjliggöra de positiva effekterna av mångfalden i samhället behöver det finnas satsningar på integration. Det innebär bland annat att utjämna skillnader i människors villkor i fråga om boende, resväg till skolan, närhet till skola och annat. Möjligheten till lokala mötesplatser, som skolan och fritidsverksamhet kan vara, är en viktig hörnsten i integrationen. Lokala idrottsföreningar, mindre skolor och närheten till varandra möjliggör integration. Om våra barn får lång resväg till skolan urholkas det lokala samhället. Risken finns att familjer kommer att välja bort de lokala idrotts- eller fritidsaktiviteterna och mötesplatserna uteblir. Det lilla samhället, i samhället, som ofta innebär trygghet och inkludering urholkas och risken finns att vi får ett anonymare samhälle.

Luleå kommun behöver arbeta med frågan om kompetensförsörjning inom skola och förskola. Finns inte behörig och kompetent personal att anställa kommer det inte att vara ökad vuxennärvaro i skolan. Att koncentrera verksamheten till centralort eller till större skolor löser inte problemet med kompetensförsörjningen. Risken finns att det endast innebär att våra barn samlas på ett ställe vilket skulle möjliggöra färre vuxna i skolan. Luleå kommun måste bli en attraktiv arbetsgivare för pedagoger och andra vuxna i skolan. Fler vuxna med färre barn oavsett vart skolan ligger eller hur stor den är vad vi tror är bäst för våra barn.

”Skolans viktigaste resurs är lärarna” (s.10) Ska inte allt utgå ifrån skolans viktigaste resurs: barnen, inklusive deras skolväg? Har eleverna ens tillfrågats om hur viktig det är med en skola i närheten av hemmet? Det finns inte något nämnt om detta.

s.5 ”Den längsta resvägen (avstånd till närmaste skola) en elev har idag är något kortare än 4 mil” Har man tagit beaktning på den totala restiden för barnet, ca 8 mil, plus alla eventuella stopp och väntetider? Den sammanlagda resvägen och tiden för alla barn kommer att öka med det nya förslaget. Hur kommer det påverka den tid som krävs utöver skolan för läxor, fritidsaktiviteter osv. Ur barnens perspektiv kommer en tidig start på dagen på grund av lång resväg förmodligen innebära brist på sömn. Sömnen är en väldigt viktig del i möjligheten att kunna tillgodo göra sig kunskap. En annan aspekt är säkerheten. Det nya förslaget innebär att de vuxna (lärare, pedagoger och annan personal) slipper ambulera, men istället är det barnen som får göra det. Hur stämmer det med barnens bästa i åtanke? Större barn från årskurs 7 är säkrare i trafiken och i väntan på bussen.

”Större enheter möjliggör en lokal elevhälsa med hög specialpedagogisk kompetens” (s. 4).

Vuxna är mer lämpade att resa än barn. Skolpersonal med pedagoger och elevhälsa kan förflytta sig. Att satsa på skolan är att se till barnens perspektiv.

2016-01-07

Har ni sett över stresseffekterna som kommer drabba elever och lärare i och med mera ansvar för lärare, större klasser för barn och lärare, den bullrigare miljön både i och utanför klassrummet, otryggheten som kan komma att uppstå i och med alla dessa faktorer. Vilket för många av dessa lärare och elever säkerligen kommer leda till sämre undervisning och sämre resultat.

I Sverige idag har man fått ta del av många resultat kring elevers sjunkande skolresultat samt allt sämre närvaro. Att allt fler barn i samband med sin skolgång brottas med koncentrationssvårigheter. Genom att öppna upp storskolor tror vi inte att man kommer möta dessa elevers behov av en tryggare och lugnare miljö med fokus på individens särskilda behov och förmågor.

Hänvisning: Enligt Adolfsson (2014) sid 24 beskrivs att "i synnerhet de yngre barnen verkar känna en ökad trygghet och trivsel på mindre skolor men på samma sätt som vid elevers skolprestationer visar viss forskning att det är hos de mer "missgynnade" elevgrupperna i skolan som den mindre skolan har störst påverkan"

Enligt Adolfsson (2014) beskrivs även att mindre skolor ofta genererar i bättre närvaro för eleverna, elevers positiva attityd till sina studier ökar och att lärare i dessa skolor tillsammans skapar bättre förutsättningar för att elevers skolprestationer ska öka.

Alla elever har rätt till stöd i skolan när det gäller lärande, trygghet och trivsel som rör vardagen i skolan enl. Carina Sammeli (s.2).

Är det inte så i dagsläget i skolorna? Hur skulle "Framtidens skola" kunna erbjuda detta i större utsträckning än idag?

Att elevernas kunskapsnivå skulle bli bättre med Framtidens skola vem kan bevisa detta? Redan idag har elever på mindre skolor goda kunskapsnivåer. Framtidens skola ska säkerställa en likvärdig skola enl. Karina Pettersson-Hedman (s.3)

Vi anser att vi medborgare i Luleå kommun inte ska behöva slita upp våra rötter och flytta in närmare centrala Luleå för att få likvärdig skola till våra barn. Vi vill att våra barn ska få behålla deras likvärdiga skola idag, samt ha närhet till den.

s.12 bilden framtidens skola i Luleå- en nationell förebild-steg 2: Var finns expertkompetensen i denna styrgrupp avseende pedagogik och lärande? Kan denna grupp bedöma om utredningen ger alla barn rätt till likvärdig och lagstadgad rätt till utbildning?

Elevhälsans roll enl. skollagen ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande (s.27) Elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa.

2016-01-07

I dagsläget är det ju detta som gäller, och uppkommer det större behov/ hjälpsatser så finns hjälp att tillgå. Expertis/ elevhälsans team inom Luleå kommun får ju åka ut/bemöta och arbeta på skolorna.

På mindre skolor/förskolor finns förutsättningar för förebyggande och hälsoberfrämjande arbete. Alla elever blir sedda av lärare/övrig personal. Eleverna "känner alla" både personal /elever på skolan. Eleverna får lära sig att samarbeta mellan klasser/förskola som skapar god gemenskap. Vi menar att de mindre skolorna ger goda förutsättningar till att eleverna känner trygghet och gemenskap. Eleverna blir bekräftade och får hjälp att utvecklas. Som föräldrar känner vi oss trygg när våra barn går i skolan/förskolan. Våra barn är det värdefullaste vi har, det är barnen som är framtiden, och det är våran och eran, barn- utbildningsförvaltningens, skyldighet att möjliggöra detta på bästa sätt.

Idag lever vi i ett väl utvecklat IT samhälle. Så förutsättningarna för kollegial samverkan via detta hjälpmedel underlättar/ möjliggör detta för mindre skolor. Inom sjukvården används detta med gott resultat. I "Målbild för framtidens skola" (s 10) har det, tydligen enligt er, visat att små skolenheter försvårar kollegial samverkan. Det är då extra viktigt att vi använder alla verktyg/hjälpmiddel som redan finns idag för att underlätta detta. Se till att skapa forum för samarbete mellan skolor redan idag, har ni undersökt detta... hört efter vad lärarnas önskemål är?

Från Luleå kommuns egen hemsida om deras mål och visioner.

Det här ska Luleå kommun arbeta för fram till 2020:

Barnperspektivet ska beaktas i allt beslutsfattande inom samtliga kommunala verksamheter. Former och metoder ska tas fram som vägledning för hur arbetet ska ske.

Ni nämnder aldrig att ta hänsyn till barnens perspektiv en enda gång i era utredningar från Framtidens skola.

Enligt Vision 2050 är det övergripande målet för Program A - Alla jämlika: att Luleåborna är jämställda, har jämlika förutsättningar för hälsa och välfärd och är delaktiga i samhällsutvecklingen.

I ert förslag om Framtidensskola skulle många barn få långa dagar med långa resor. Det skulle inte få jämlik förutsättning för vare sig hälsa välfärd eller delaktighet.

I forskningsöversikten "Skolstorlekens påverkan på elevers skolprestationer och sociala situation i skolan" framkommer det att mindre skolor är bättre än större skolor.

Idag kan många elever gå/cykla promenera till och från skolan. Detta är en fantastisk möjlighet. Resetider till och från skola/förskola är för många

2016-01-07

optimala. Många familjer har valt bostad anpassat till närheten till skola/förskola.

s.10 "Luleå kommun planerar för 10 000 nya lulebor i enlighet med Vision 2050" Vart skall alla dessa bo? I och med den rådande bostadsbristen som existerar i Luleå kommun så är en av de få alternativen att flytta ut till landsbygden. Alla har heller inte de ekonomiska förutsättningarna att bo centralt, många har heller inte viljan, då landsbygden ger bättre ekonomiska förutsättningar för ett boende och mer livskvalité för många. I och med att man stänger ner mindre skolor stänger man också möjligheten för människor som vill bo och leva på landsbygden, att flytta utanför centralort blir därmed mindre attraktivt och ni stänger möjligheten för expansion i Luleås landsbygder och få dessa att leva kvar och utvecklas. I Luleå översiktsplan (s 40) ska Luleå ha levande stadsdelar och byar. Se då till att hjälpa och bevara en levande landsbygd.

Generellt har både lägre och högre årskurser likvärdiga eller bättre resultat på små skolor än på mellan och stora skolor. På motsvarande sätt har elever på mellanstora skolor generellt samma eller bättre resultat än elever på stora skolor. Med andra ord desto mindre skolenhet desto bättre resultat. Det finns ingen forskning som stöder att större skolor erbjuder eleverna en bättre undervisningskvalitet än de små skolorna. Elever i de lägre åldrarna och elevgrupper som inte har samma förutsättningar som andra elever att prestera goda resultat i sitt skolarbete påverkas mest positivt av att gå på en liten skola. Flera studier pekar på att elevers närvaro, graden av skolavhopp, elevers känsla av samhörighet och delaktighet, engagemang för sitt skolarbete på ett generellt plan tenderar att gynnas av den mindre skolan. Generellt sett har eleverna en mer positiv inställning till skolarbetet på små skolor jämfört med elever på större skolor. Föräldrar är mer engagerade och tycker att det har mer inflytande i sina barns skolgång på mindre skolor.

Att en sådan här oerhört viktig utredning endast skall få avhandlas på drygt 1 års tid är orimligt.

Förläng projektets tidsram. Var öppen för en dialog med oss medborgare, elever, föräldrar och lärare. Era underlag för Framtidens skola är hårt kritiserade av många. Gör om och gör rätt!

På (s39) beskrivs att den tydligaste riktningen och utmaningen för framtidens skola är bristen på behöriga och legitimerade lärare. Framtidens skola kommer nog tyvärr att tappa många lärare. Många lärare trivs och vill arbeta på mindre skolor.

Slutligen vill vi poängtera att Luleå kommuns skola behöver arbeta för att bli ett attraktivt val för föräldrar och barn. Sjunkande elevantal på grund av att flera väljer privata alternativ påverkar den kommunala skolans framtid. Den stora skolan, i centralort, kan vara ett symptom på sjunkande elevantal men

2016-01-07

---

inte svaret på den grundläggande problematiken. Varför väljer fler familjer bort den kommunala skolan? Den kommunala skolans "USP - unique selling point" är ofta den lokala närvaron. Många familjer väljer bostad efter möjligheten till närliggande skola. Vad händer med den kommunala skolan om den koncentreras till centralort? Vilka vinster finns det med att stanna kvar i den kommunala skolan?

Kontaktperson

Namn: Skolenhetsrådet på Avansskola, via Linda Boqvist
(skolenhetsrådsrepresentant)

Kontaktuppgifter

E-post: boqvist.linda@gmail.com

Referensförteckning.

Adolfsson, C.H. (2014). *Skolstorlekens påverkan på elevers skolprestationer och sociala situationen i skolan - En forskningsöversikt*. Hämtad 2016-01-17, från

<http://vimmerby.se/Global/Politik%20och%20f%C3%B6rvaltning/Budgetf%C3%B6rslag2015/Forsknings%C3%B6versikt%20om%20skolstorlekens%20p%C3%A5verkan%202014.pdf>